

Univerza v Ljubljani

**EKONOMSKA
FAKULTETA**

CENTER POSLOVNE
ODLIČNOSTI

STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA V OBČINI ŽALEC

ZA OBDOBJE 2019 - 2027

CPOEF (2019): Strategija razvoja turizma v občini Žalec 2019 - 2027. Izdaja 10.6.2019. Center poslovne odličnosti Ekonomske fakultete, Ljubljana.

Projekt: Strategija razvoja turizma v občini Žalec 2019-2027.

Naročnik: Občina Žalec

Tim za pripravo Strategije razvoja turizma v Občini Žalec za obdobje od 2019 do 2027

Vodja tima: Tanja Razboršek - Rehar

Člani tima (po abecednem vrstnem redu):

Centrih Petra

Omladič Matjaž

Palir Sabina

Praprotnik Stojan

Potočnik Tilka

Štrajhar Boštjan (prej: Matjaž Juteršek)

Zupanc Vojko

Žagar Rok

Izvajalec: CPOEF

Vodja projekta prof. dr. Ljubica Knežević Cvelbar

Ekspert: Aja Ropret Homar

Koordinacija projekta CPOEF: prof. dr. Ljubica Knežević Cvelbar

Vse pravice pridržane. Noben del gradiva se ne sme reproducirati ali kopirati v kakršni koli obliki: grafično, elektronsko ali mehanično, kar vključuje (ne da bi bilo omejeno na) fotokopiranje, snemanje, skeniranje, tipkanje ali katere koli druge oblike reproduciranja vsebine brez pisnega dovoljenja avtorja ali druge pravne ali fizične osebe, na katero bi avtor prenesel materialne avtorske pravice.

KAZALO

1. TRENDI NA PODROČJU RAZVOJA TURIZMA	4
1.1. Ključni trendi, ki oblikujejo razvoj turizma na strani povpraševanja	5
1.2. Ključni trendi na strani ponudbe	6
2. PREGLED TRENUTNEGA STANJA	8
2.1. Splošen opis občine Žalec in dostopnosti	9
2.2. Trenutno stanje turistične ponudbe in povpraševanja	11
2.3. Ključni deležniki na področju razvoja turizma	16
2.4. Ključni turistični kazalniki	17
3. PRISTOP IN METODE DELA	20
4. DIAGNOZA, IZZIVI IN PRILOŽNOSTI	22
4.1. Ključna dejstva – prednosti in šibkosti	23
4.2. Priložnosti in izzivi	24
5. VIZIJA IN CILJI DO LETA 2027	26
5.1. Vizija	26
5.2. Strateški cilji	28
6. PODROČJA RAZVOJA	30
6.1. Razvoj turističnih produktov	31
6.2. Razvoj infrastrukture	40

1. TRENDI NA PODROČJU RAZVOJA TURIZMA

1.1. Ključni trendi, ki oblikujejo razvoj turizma s strani povpraševanja:

- Potovanja s ciljem transformacije: kakor so telefoni, s katerimi lahko le pokličemo, preteklost, tako so preteklost tudi hotelske družbe, ki ponujajo le prenočišče. Pri tovrstnih potovanjih, ki ciljajo na osebnostno preobrazbo posameznikov, gre za edinstvene in poosebljene storitve, ki premikajo svoje meje. Rast se torej pričakuje predvsem na področjih ponudbe programov za dobro počutje, za zdravje, osebnostno rast, obisk odmaknjenih lokacij oz. bivanja v naravi ter premikanja kolektivnih in osebnih meja.
- Srebrni turisti: do leta 2050 bo 34 % populacije v Evropi starejše od 60 let, kar predstavlja trg 223 milijonov prebivalcev, ki iščejo storitve zdravja in dobrega počutja, avanture ter programe kulturne in izobraževalne vsebine.
- Milenijci – generaciji Y in Z: do leta 2025 naj bi milenijci predstavljali 50 % vseh turistov. Njihov interes je fokusiran v raziskovanje, interakcijo in čustvena doživetja. Pričakujejo povezavo vsakdanjika s potovanji. Zahtevajo doživetje, ki je digitalno podprto. Odločajo se hitro in pričakujejo visoko raven personalizacije storitev. Hkrati se zavedajo lastnega vpliva na okolje in družbo, zaradi česar so jim pomembne trajnostno naravnane storitve.
- Rastoče destinacije: raste povpraševanje in zanimanje za manj znane destinacije, ki se hitro uveljavljajo in postajajo prepoznavne na turističnem trgu. Dober primer sta Islandija in v zadnjih letih tudi Slovenija, ki ima najvišje stopnje rasti števila nočitev in turistov med EU državami.
- Koncentracija – preturizem in antiturizem: poleg rastočega zanimanja za nove destinacije, ostaja izjemno povpraševanje tudi po tradicionalno priljubljenih destinacijah, posebej s strani kitajskih in indijskih trgov. Zaradi prevelike obremenjenosti se nekatere destinacije soočajo s problemi preturizma in antiturizma (npr. Dubrovnik, Benetke, Amsterdam).
- Rast srednjega razreda: izjemna rast srednjega razreda v Aziji, zlasti na Kitajskem, bo v prihodnosti spremenila turizem. Val turističnega povpraševanja s Kitajske je najprej zajel Hong-Kong, nato Tajsko, zdaj se širi proti Avstraliji in Novi Zelandiji. Lahko ga pričakujemo tudi v Evropi, ki zdaj beleži le 15 % turističnih prihodov iz neevropskih držav. Rast srednjega razreda v Aziji predstavlja izjemen trg, ki je pripravljen porabljati svoje dohodke za turistična doživetja.

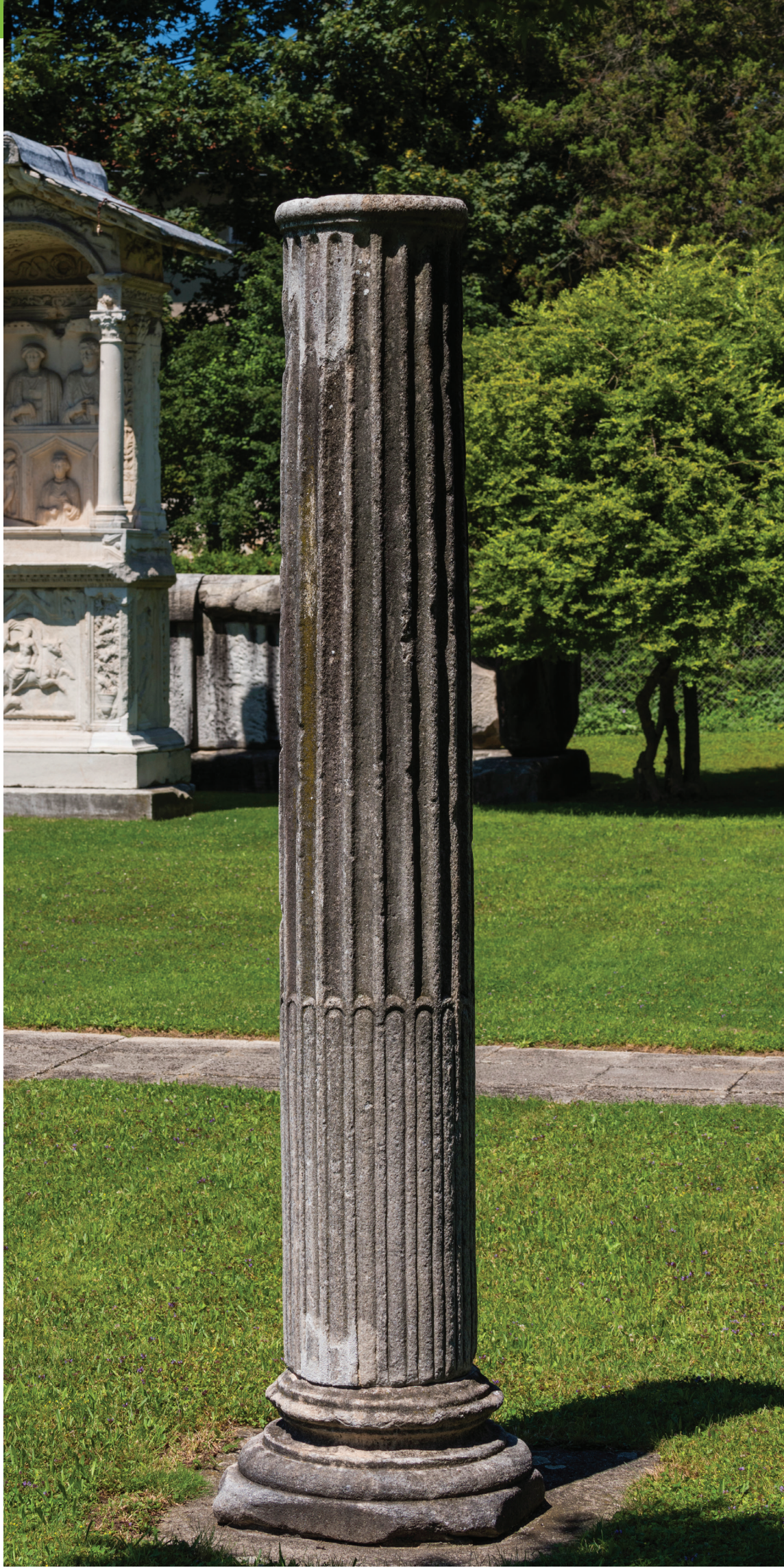
1.2. Ključni trendi na strani ponudbe:

- Varnost: zagotavljanje varnosti je ena najpomembnejših prioritet turističnih ponudnikov. Poleg fizične varnosti turistov je vse pomembnejša kibernetska varnost (angl. *cyber security*).
- Digitalna transformacija: turistična podjetja uvajajo tehnološke rešitve, ki so že spremenile proizvodna podjetja; pričakuje se vse hitrejša adaptacija tehnologij s področja Industrije 4.0 v turizmu. Ključne tehnologije so tehnologija veriženja blokov (block-chain), umetna inteligenca in internet stvari (*internet of things*).
- Trajnostni razvoj: turizem je panoga, ki ima potencialno velik negativen vpliv na okolje in družbo. Turistični ponudniki bodo v prihodnje, zlasti zaradi zakonodaje in tehnoloških rešitev, bolj usmerjeni v implementacijo okolju in družbi prijaznih rešitev.
- Delitvena ekonomija: fenomen delitvene ekonomije se je začel razvijati pred desetimi leti in bo rasel tudi v prihodnje. Trenutno ni točnega podatka, koliko kapacitet se trži v okviru delitvene ekonomije. Delitvena ekonomija niso le Uber ali Airbnb; pomemben del delitvene ekonomije je delitev podatkov. Danes Booking.com razpolaga z veliko podatki, ne le o gostih, ampak tudi o hotelih. To stanje je nevzdržno, zato se v prihodnje pričakujeta večja regulacija in zagotavljanje zaščite osebnih podatkov.
- Pridobivanje in zadrževanje kadrov: zaradi sezonske narave dela in delovnih pogojev je globalno, posebej pa regionalno, izjemen izziv pridobivanje in izobraževanje kakovostnega kadra na področju turizma. Ključna vprašanja na tem področju so povezana z davčno politiko, ki lahko pomaga pri iskanju rešitev ter zagotavljanju dobre finančne kondicije turističnih podjetij, kar je osnova za družbeno odgovorno poslovanje.

2. PREGLED TRENUTNEGA STANJA

2.1. Splošen opis Občine Žalec in dostopnost

Občina Žalec je del Savinjske statistične regije in spada na območje Upravne enote Žalec. Ustanovljena je na območju naslednjih naselij: Arja vas, Brnica, Dobriša vas, Drešinja vas, Galicija, Gotovlje, Grče, Griže, Hramše, Kale, Kasaze, Levec, Liboje, Ložnica pri Žalcu, Mala Pirešica, Migojnice, Novo Celje, Pernovo, Petrovče, Podkraj, Podlog v Savinjski dolini, Podvin, Pongrac, Ponikva pri Žalcu, Ruše, Spodnje Roje, Spodnje Grušovlje, Studence, Šempeter v Savinjski dolini, Velika Pirešica, Vrbje, Zabukovica, Zalog pri Šempetru, Zaloška Gorica, Zavrh pri Galiciji, Zgornje Grušovlje, Zgornje Roje, Žalec in Železno. Površina občine znaša 117,10 km², kar jo uvršča na 54. mesto med slovenskimi občinami. Občina Žalec ima zaradi zadovoljevanja posebnih skupnih potreb občanov na območju posameznih naselij kot ožje dele občine ustanovljenih 9 krajevnih skupnosti in mestno skupnost.

Sredi leta 2019 je imela občina približno 21.340 prebivalcev (SURs, 2019H1), pri čemer je zastopanost obeh spolov približno enaka. Po številu prebivalcev se Občina Žalec uvršča na 16. mesto med slovenskimi občinami. Gostota naseljenosti je v primerjavi s celotno državo večja in znaša v povprečju 182 prebivalcev na km², medtem ko znaša povprečje za celotno državo 102 prebivalca na km².

Slika 1: Umeščenost Občine Žalec v prostor

Občino Žalec sestavljajo tri naravne geografske enote: osrednji ravninski del Spodnje Savinjske doline, na severu Ložniško gričevje z zakraselo Ponikovsko planoto, na jugu pa severno obrobje Posavskega hribovja med Mrzlico (1122 m) in Gozdnikom (1090 m) z zabukovsko-libojsko terciarno premogovno kadunjo. Območje namakata s številnimi pritoki Savinja na jugu in Ložnica na severu. Kljub regulacijam še vedno poplavljata. Med Savinjo in Ložnico je obsežna, pretežno prodnata ravan. Ozemlje Občine Žalec je izrazito prehodnega značaja; tu se prepletajo prenekateri značilnosti našega predalpskega in subpanonskega sveta. V tej večplastno vzajemni pokrajinski in gospodarski prepletenosti je pestra in raznovrstna gospodarska usmeritev, ki je prispevala h korenitemu socialnem razslojevanju prebivalstva ter k preobrazbi naselij in celotne kulturne pokrajine. Razvito je mehanizirano in tržno usmerjeno kmetijstvo, v njem prevladujeta hmeljarstvo in živinoreja;

Po številu prebivalcev se Občina Žalec uvršča na 16. mesto med slovenskimi občinami.

številni obrtni in večji industrijski obrati, ki so čedalje bolj izvozno naravnani, so podlaga za visok delež nekmečkega prebivalstva.

Gosto prometno omrežje (železnica Celje–Žalec–Velenje od leta 1891, glavna cesta Celje–Ljubljana in od leta 1997 odsek avtoceste Celje–Trojane) je poleg gospodarstva največ prispevalo k socialni in prostorski giblivosti prebivalstva. Središčno naselje je mesto Žalec z nekaj nad 5.000 prebivalci. Druga večja naselja z razvitimi središčnimi nekmetijskimi gospodarskimi, oskrbnimi in drugimi infrastrukturnimi dejavnostmi so na ravnini ali na nekdanjih rudarsko-industrijskih območjih (Šempeter, Ložnica, Petrovče, Arja vas, Liboje, Griže).

Občina Žalec je torej:

- umeščena v privlačno naravno okolje (hribi, zelene površine, njive, ribniki, reke, gozdovi...),
- zajema del oz. središče Spodnje Savinjske doline, med celjsko in velenjsko kotlino,
- predstavlja središčno pozicijo za odkrivanje glavnih turističnih privlačnosti Spodnje Savinjske doline in tudi celjskega ter laškega območja,
- območje je tradicionalna agrarna pokrajina z ugodnim celinskim podnebjem za kmetijstvo,
- poznana je po gojenju hmelja, ki daje Spodnji Savinjski dolini tudi ime »dolina zelenega zlata«,
- obsega 116,96 km² površine in šteje skoraj 21.340 prebivalcev,
- ima 10 krajevnih skupnosti (MS Žalec, KS Liboje, KS Griže, KS Petrovče, KS Ponikva, KS Galicija, KS Šempeter, KS Vrbje, KS Gotovlje, KS Levec) in 38 naselij,
- ima razdrobljene kmetijske površine,
- starostna struktura na kmetijah je manj ugodna, a se postopoma izboljšuje,
- življenjski standard prebivalstva je nižji od slovenskega povprečja, a hkrati nekoliko višji od povprečja v Savinjski regiji,
- v gospodarstvu prevladujejo mali podjetniki in trgovinska dejavnost,
- turizem in gostinstvo sta povprečno razvita, toda dokaj nepovezana,
- ima razvejano cestno omrežje in dobre cestne povezave z večjimi mesti (lega ob avtocesti) ter letališčema Toneta Pučnika v Ljubljani in v Mariboru,
- lega ob železniški povezavi s Celjem in Velenjem omogoča sicer dobro nadaljnjo povezavo do Ljubljane, Maribora in preko meja, toda v popoldanskem času in konec tedna so te povezave relativno slabe,
- letališče v Levcu ni primerno za prevoz oseb in tovora, vendar je namenjeno športnemu letenju in balonarstvu,
- štiri turistične informacijske pisarne: TIC Žalec, informacijska pisarna TD Šempeter pri Rimski nekropoli, INFO center pri ribniku Vrbje, Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije,
- organizirana vodniška služba in sprejet Odlok o turističnem vodenju na turističnem območju Občine Žalec,
- sprejet Odlok o turistični taksi,
- sprejet Pravilnik o sofinanciranju turističnih projektov na področju turizma,
- aktivno sodelovanje Občine Žalec na področju razvoja turizma,
- Pravilnik o sofinanciranju malega gospodarstva.

Občina Žalec je prometno lahko dostopna.

Občina Žalec je prometno lahko dostopna. Iz osrednje Slovenije je dostopna v uri vožnje, po avtocesti pa celo manj. Z vzhodnih regij iz smeri Zagreba je dostopna v slabih dveh urah, s severa iz Celovca preko Ljubelja in mimo Ljubljane prav tako v slabih dveh urah. Iz Trsta mimo Ljubljane je oddaljena približno 140 km oziroma dostopna v slabih dveh urah. Od železniške postaje Ljubljana je postaja Celje oddaljena cca 65 km, postaja Celje pa od Žalca

11 km. Gostota lokalnega železniškega prometa je sicer relativno nizka, še posebej konec tedna in v popoldanskem času, je pa zato povezava z lokalnimi avtobusi Celje-Žalec med tednom dobra. Najbližje mednarodno letališče je letališče Jožeta Pučnika, oddaljeno cca 70 km oziroma dosegljivo v približno 2 urah, sledita Trst in Celovec, oddaljena manj kot 160 km.

Občina Žalec leži v bližini večjih turističnih centrov oz. toplic. V bližini so Zdravilišče Dobrna (cca 15 km) in Zdravilišče Laško ter Thermana Laško (cca 18 km), nedaleč od Žalca v oddaljenosti med 30 in 60 km pa so tudi druga zdravilišča v Savinjski regiji (Zdravilišče Topolšica, Rimske Toplice, Zdravilišče Rogaška Slatina, Terme Olimia v Podčetrtku, Terme Zreče, Terme Snovik) in Krajinski park Logarska dolina.

2.2. Trenutno stanje turistične ponudbe in povpraševanja

Občina Žalec je v zgodnji fazi razvoja turizma, kar se odraža predvsem v nizkem številu turistov (0,31 na prebivalca) in povprečni dobi bivanja (1,7 dni na turista v letu 2017 po stari metodologiji oz. 2,1 v letu 2018 po novi metodologiji). Občina je med letoma 2013 in 2017 beležila relativno nizko stopnjo letne rasti turističnih prihodov in nočitev (7 %). Z 2017 na 2018 so kazalniki poskočili za 27 % (prihodi) oz. 60 % (nočitve), k čimer prispevata dva ključna dejavnika: postavitve fontane piv v drugi polovici leta 2016 ter metodološka sprememba pri zbiranju podatkov o številu turistov in nočitvah s strani SURS.

Poleg fontane piv v središču občine so glavne atrakcije še ribnik Vrbje s 26 tisoč obiskovalci letno (tudi domačini ga uporabljajo za rekreacijo), Jama Pekel (15,3 tisoč obiskovalcev), Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije (12,6 tisoč obiskovalcev), Savinova hiša s TIC-em (11,1 tisoč obiskovalcev) ter Rimska nekropola (8000 obiskovalcev).

Poleg tega ima Žalec številne parke in vrtove – med drugimi vrt zdravilnih in aromatičnih rastlin, Bio park Nivo ter zeliščni park pri obrambnem stolpu – znan pa je tudi po največjem slovenskem naravnem plezališču Kotečnik.

Blagovna znamka Občine Žalec se je v zadnjih letih tudi z vzpostavitvijo fontane piv razvila v smeri hmeljarstva in pivovarstva. Poleg glavnih atrakcij fontane in muzeja organizira Občina v povezavi z njima številne dogodke: Festival Zeleno zlato, 'Kuhna' pri fontani ter Pohod po hmeljski poti. V Žalcu je doma Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, dejavni pa so tudi trije zasebni pivovarji in številni hmeljarji.

Pomembna dejstva so, da je Občina Žalec v letu 2016 prejela bronasti znak Green destination, ki kaže na posvečenost občine trajnostnemu razvoju turizma. V letu 2018 pa je bila sprejeta zaveza Zero waste (za razvoj turizma, s poudarkom na dogodkih z majhnim vplivom na okolje). Fontana piva pa je prejela pomembne nacionalne nagrade za inovativne turistične produkte, med njimi v letu 2016 nagrado Snovalec in leta 2017 nagrado Sejalec.

Tabela 1 na naslednji strani vključuje pregled ključnih podatkov in informacij o stanju turizma v občini.

Tabela 1: Pregled trenutnega stanja razvoja turizma v občini Žalec

OBČINA ŽALEC

Št. Prebivalcev	Leto 2013: 21.399 Leto 2018: 21.317
Št. Turistov	Leto 2013: 3.863 Leto 2017: 5.156 Leto 2018*: 6.563
Št. tujih turistov	Leto 2013: 3.322 Leto 2017: 4.085 Leto 2018*: 5.229
Št. Nočitev	Leto 2013: 6.375 Leto 2017: 8.499 Leto 2018*: 13.574
Št. nočitev tujih turistov	Leto 2013: 5.455 Leto 2017: 6.656 Leto 2018*: 10.867
Povprečna doba bivanja (dni)	Leto 2013: 1,65 Leto 2018*: 2,07
Ključni trgi (top 5) – obiskovalci	Leto 2018: Slovenija, Italija, nemško govoreči (Avstrija, Nemčija), Nizozemska, Francija
Sezonskost (% nočitev junij-september)	Prihodi turistov – 54,7 % (30,9 % julij & avgust) Nočitve turistov – 55,1 % (33,3 % julij & avgust)
Ključne atrakcije	Fontana piv Zeleno zlato, Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije, Jama Pekel, Rimska nekropola, Ribnik Vrbje, Savinova hiša in TIC
Št. obiskovalcev ključnih atrakcij v letu 2018	- Fontana piv Zeleno zlato: 46.550 prodanih vrčkov, ocena obiskovalcev več kot 100.000 - Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije: 12.607 - Jama Pekel: 15.315 - Rimska nekropola: 8.038 - Ribnik Vrbje: 26.000 - Savinova hiša in TIC: 11.155
Št. Hotelov (po evidenci RNO)	*** - 1x
Št. penzionov (po evidenci RNO)	*** - 1x
Št. sob, počitniških stanovanj, počitniških hiš in drugih nastanitvenih obratov (po evidenci RNO)	*** - 2x Ni podatka - 6x
Št. Ležišč (po evidenci RNO)	*** - 100 Ni podatka - 63 Skupaj: 10 nastanitvenih obratov, 163 ležišč in 63 sob oz. enot
Rast št. turistov	Rast 2017-2018*: 27% Rast 2016-2017: 1,8% Rast 2013-2017 – skupaj: 33% Rast 2013-2017 – CAGR: 7%
Rast št. nočitev	Rast 2017-2018*: 60% Rast 2016-2017: 9% Rast 2013-2017 – skupaj: 33% Rast 2013-2017 – CAGR: 7%

Prometna dostopnost (opisno)	Dostopnost z vlakom: dostopnost iz smeri Celja-Velenja Cestna dostopnost: dostopnost iz AC Ljubljana – Maribor, izvoz Žalec Regionalni avtobusi: dostopnost do krajev – Žalec, Petrovče, Levec Lokalni avtobusi: dostopnost do krajev po občini – Arja vas, Drešinja vas, Levec, Migojnice, Novo Celje, Pernovo, Petrovče, Podkraj, Podlog v Savinjski dolini, Podvin, Šempeter v Savinjski dolini, Vrbje, Velika Pirešica, Zabukovica, Žalec Mehka mobilnost: • Destinacija ima izdelano celostno prometno strategijo (CPS), katere sestavni del je tudi mehka mobilnost • Od sprejema CPS občina Žalec vsakoletno izvaja: • investicije v novogradnjo pločnikov, površin za pešce in kolesarje (kolesarske steze, pasovi ipd.), • dokončanje državne kolesarske povezave na relaciji Celje-Žalec-Šempeter za spodbujanje vsakodnevnih in turističnih mobilnosti, • vzpostavitev sistema izposoje javnih koles Kolesce (navadna in električna kolesa) • postavitve kolesarskih nadstrešnic (pri Občini Žalec ter pri železniški postaji Petrovče in Žalec) • označbe (talne in vertikalne signalizacije), ki opozarjajo na povečano prisotnost kolesarjev v prometu
	Povprečno porabo zelo težko ocenimo; predvidevamo pa, da si povprečen turist ogleda vsaj dve znamenitosti in si kot tranzitni turist privoščiti vsaj en obrok hrane, a ne verjamemo, da presega slovensko povprečje. Tudi v primeru stacionarnega gosta.
Povprečna dnevni izdatek na turista (EUR)	
Povprečna cena sobe v hotelu (booking), v EUR	45 €
Število ležišč na AirBnB	14
Št. Zaposlenih v turizmu	ZKŠT Žalec: 7 zaposlenih, za gospodarstvo ni podatka Zaposleni v TD Šempeter Rimske nekropole Zaposleni v Turističnih agencijah na območju Občine Žalec
Naravni viri (opisno)	• Jama Pekel • Ribnik Vrbje • Vrt zdravilnih in aromatičnih rastlin • Zeliščni park pri obrambnem stolpu • Bio park Nivo • Savinja • Hmeljska pot • Naravno plezališče Kotečnik • Pohodniške in kolesarske poti (del mednarodne Jakobove poti; 19 kolesarskih poti)
Kulturni viri (opisno)	• Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije • Rimska nekropola v Šempetru • Savinova hiša • Obrambni stolp z vinskim »keudrom« • Bazilika Matere Božje v Petrovčah • Dvorec Novo Celje • Cerkev sv. Nikolja v Žalcu • Rudarski muzej v Grižah • Cerkev Sv. Kancijana v Žalcu • Zotlova kovačija
Št. dogodkov,	V okviru ZKŠT Žalec so organizirane še številne kulturne in športne prireditve, prav tako pa veliko prireditev organizirajo tudi turistična društva (17 društev, društvo pripravi letno povprečno 5 prireditev). Ključni dogodki: Začetek festivala Zelena zlato, Kuhna pri fontani, Savinjski oktoberfest, Hmeljarski likof, odprtje in zaprtje fontane. Turistične prireditve in dogodke je v letu 2018 obiskalo več kot 11.000 obiskovalcev.
Št. registriranih pivovarjev	3
Km. Kolesarskih poti	Število km kolesarskih poti v Občini Žalec – 123 km
Km. Pohodniških poti	66,8 km
Kolesarske poti (opisno)	Obstoječe: kolesarska pot št.: 1, 2, 3, 4, 11, 12, 13, kolesarska pot Hmeljko, krožna kolesarska pot med hmeljišči, gorske kolesarske poti (3 osi). Načrtovane: Povezave z regionalnimi transverzalami – navezava gorskih kolesarskih poti na slovensko turno kolesarsko pot.

Pohodniške poti (opisno)	Obstoječe: hmeljska pot, ekološka učna pot Vrbje, gozdna učna pot Trje, gozdna učna pot Hrastje, ekološka učna pot Ložnica, gozdna in geološka učna pot Pekel, srčna pot, Savinova sprehajalna pot, lovska učna pot Rinka, pot ob Savinji, Jakobova pot v Občini Žalec, označene planinske poti na Bukovico, Brnico, Hom, Goro(Šentjungert). Načrtovane: Povezave z regionalnimi transverzalami.
Športna infrastruktura (dvorane, tereni ipd.)	Obstoječa: - Športni center Žalec: (z atletsko nogometnim kompleksom, igrišči za košarko, roket, ulično košarko, baliniščem, tenis igriščem, igriščem za odbojko na mivki, športno dvorano, strelščem, otroškim igriščem ...) - Športni center Šempeter: z zunanjimi površinami in s telovadnico - Športni center Griže: z zunanjimi površinami in telovadnico – dve plezalni steni - Načrtovana: prenova športnega parka Petrovče.
Št. gostiln z Michelinovo zvezdico	0
Št. gostiln z znakom kakovosti (opisno)	Gostilna Privošnik, Šempeter v Savinjski dolini - gostilna s tradicijo (nobena še ni ocenjena na vivi.si)
Zaščita izdelkov na ravni EU in Slovenije	Znak Okusi Zeleno zlato Slovenije
Št. dogodkov na leto	Ca. 600 (izračun: koledar prireditev za mesec februar – 54 dogodkov x 12) https://www.zkst-zalec.si/upload/Post/2551/attachments/Koledar_prireditev_februar_2019.pdf
Najbolj pomembni dogodki (opisno)	- Festival Zeleno zlato: številne prireditve povezujeta Fontana piv Zeleno zlato in hmeljarska ter pivovarska tradicija doline. - Pohod po hmeljski poti: pohod med hmeljišči ob zanimivostih Žalca in okolice »Kuhna« pri fontani: povezovanje dobre hrane s priljubljenim hmeljevim napitkom. - S Tednom okusov Zeleno zlato ohranjamo kulturo in značaj Spodnje Savinjske doline s prepoznavnimi okusi in jedmi.
Ciljni segmenti (opisno)	Zeleni raziskovalci, družabni foodiji, urbani potrošniki
Ključni deležniki – javni sektor (opisno)	Občina Žalec, ZKŠT Žalec, Razvojna agencija Savinja
Ključni deležniki – zasebni sektor (opisno)	Nastanitveni obrati: 10, Ključni: Hotel Žalec, Bed&Breakfest Dvorec, Hostel Plus Caffè Petrovče, Restavracija Verde, september 2019 nov A hotel Gostinski obrati: 109, Ključni: Ponudniki jedi Zeleno zlato: Gostilna Privošnik Šempeter, Gostilna pri Sebestainu, Hotel Žalec, Gostilna Rib'ca, Experiment S, Marjola, Galerija okusov Turistična društva: 15

* Metodološka opomba: z letom 2018 so turistični podatki zbrani iz novih podatkovnih virov, zaradi česar število turistov in nočitev do vključno l. 2017 in od 2018 dalje ni primerljivo. Primerljivi mesečni in letni podatki o številu in nočitvah turistov so na voljo za nacionalno raven ter po vrstah občin, ne pa po posameznih občinah.

Iz opisa v tabeli lahko povzamemo, da obstoječo turistično ponudbo Občine Žalec oblikujejo:

- **Staro mestno jedro mesta Žalec s svojimi značilnostmi in znamenitostmi.** Mesto Žalec je z okoli 5.000 prebivalci gospodarsko, prometno, trgovsko, upravno in kulturno središče Spodnje Savinjske doline. V srednjem veku je bil kraj prvič omenjen leta 1182, leta 1256 se prvič posredno omenja kot trg, leta 1964 pa je Žalec postal mesto. V središču mesta je nekaj znamenitosti, zanimivih za turiste. Omeniti velja **cerkev Sv. Nikolaja** in **cerkev sv. Kancijana**, obnovljen obrambni stolp s stožčasto streho in v njem **vinski keuder** s ponudbo. Ogleda je vredna tudi **rojstna hiša skladatelja Rista Savina**, kjer poleg Savinovega likovnega salona in Galerije savinjskih likovnikov turisti lahko obišejo tudi turistično informacijski center in vstopno-informacijsko točko Ekomuzeja. V mestu je tudi **Zottlova kovačija**, ki je iz prve polovice 16. stoletja, pa **skulptura Štangarja** akad. umetnika Janeza Boljke ter **rojstna hiša Janeza Hausenbichlerja** – očeta hmeljarstva.
- **Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije** s predstavitvijo bogate hmeljarske dediščine, ki obeležuje Savinjsko dolino, ter **Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije** s svojo ponudbo, z zeliščnim vrtom in varilnico piva ter z manjšo degustacijsko sobo.

- **V neposredni bližini Žalca** se nahaja **dvorec Novo Celje**, domovanje prve slovenske pesnice Fany Hausmann. Dvorec je nastal v 18. stoletju kot pomanjšana kopija dunajskega Schönbrunna. V Petrovčah vas pričakuje **romarska cerkev Matere božje**, v bližini pa si je možno ogledati tudi nekaj kužnih znamenj in kapelic.
- **Narava in rekreativne dejavnosti.** V Vrbje vabita **ribnik Vrbje** z Naturo 2000 in ekološko učno potjo ter s srčno potjo. V bližini ribnika se nahaja tudi **Bio park NIVO** z energetskimi točkami in ponudbo. Vabi tudi **sprehajalna pot ob Savinji** in številne, dobro označene **kolesarske poti Hops na kolo**. Adrenalinske športnike pričakuje evropsko znana naravna **plezalna stena Kotečnik**, planince pa hribovje, ki obrobja dolino. Športno ponudbo dopolnjujejo tudi športni park Žalec in rekreativne dvorane, fitnesi. Nad Gotovljami pri Žalcu je v gozdu skrita **graščina Plevna** s 600 m dolgim smrekovim drevoredom. Na prelomu stoletja je služila kot letna rezidenca barona Becka, takratnega predsednika vlade Avstro-Ogrske.
- **Šempeter in njegova bisera.** Poleg mesta Žalec si velja v občini ogledati še naslednje znamenitosti: naravno znamenitost Ponikovskega krasa – **Jamo Pekel** z gozdno geološko in učno potjo ter **Rimsko nekropolo** z rimsko cesto v Šempetru in v njeni neposredni bližini še **Cerkev sv. Petra**. Zanimiva je kmečka arhitektura; skoraj vsa naselja so pravi urbanistični spomeniki.
- **Številni so tudi muzeji oz. zbirke:** poleg že navedenega Ekomuzeja hmeljarstva in pivovarstva Slovenije velja obiskati še **Rudarski muzej** v Grižah in v Zabukovici, **Slomškov muzej** na Ponikvi in **gasilsko zbirko** v Žalcu, spominsko sobo Rista Savina v Savinovi rojstni hiši v središču Žalca, Galerijo Savinjskih likovnikov, spominski kotiček slikarke Jelice Žuža v Savinovi hiši ter Galerijo Doreta Klemenčiča-Maja v Domu krajanov Galicija.
- V Občino Žalec vabijo tudi številne **prireditve, kulturni, športni in turistični dogodki**.
- Na področju **gostinstva** prevladujejo samostojni podjetniki. S hrano in pijačo se je možno okrepčati v gostilnah oz. restavracijah, v hotelu, planinskih domovih; drugi lokali (okrepčevalnice, bari) pa nudijo le posamezne vrste jedi in pijač. Trenutno je 113 gostinskih obratov (58 barov – upoštevane tudi kavarne, 7 okrepčevalnic, 3 planinski domovi, 10 slaščičarn, 11 gostiln, 13 restavracij – upoštevane tudi picerije, 1 hotel, 1 hostel in 1 igralnica);
- **Prenočitvene kapacitete nudijo:** Hotel Žalec, Hostel in caffè Petrovče, Turistična kmetija Podpečan, Turistična kmetija Tratnik, Ekološka kmetija Kozman, B&B Dvorec, Guest house Šempeter, Prenočišča Verde, Sobe Juhartova Šempeter, Lavander Železno, prenočišča pa ponujajo tudi planinski domovi.
- Igralnica oz. casino.
- **Turistične kmetije s pestro kulinarčno ponudbo** (siri, mlečni izdelki, suhomesnati izdelki, pestra ponudba doma pridelane hrane, ribje specialitete, domač kruh, domača hrana): **Turistična kmetija Podpečan, Izletniška kmetija Tratnik, Izletniška kmetija pri Mlinarju, Izletniška kmetija Krajšek, Turistična kmetija Krašovc, Turistična kmetija Cokan, Ekološka kmetija Kozman in Turistična kmetija Vinotoč Salobir;**
- Perišča in prikazi domačih obrti oz. priprave jedi.

2.3. Ključni deležniki na področju razvoja turizma

Ključni deležniki na strateški ravni so:

- Župan
- Občinski svet
- Občinska uprava: direktorica občinske uprave, Urad za javne finance, Urad za premoženjske, pravne in splošne zadeve, Urad za negospodarske javne službe, Urad za prostor in gospodarstvo in Kabinet župana.

V okviru Občine Žalec je za promocijo občine in za spodbujanje razvoja turizma in gostinstva pristojen Urad za prostor in gospodarstvo. V okviru Občine deluje tudi Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec (ZKŠT). ZKŠT Žalec je javni zavod, odgovoren za izvajanje dejavnosti turizma, kulture in športa v Občini Žalec, odgovoren za koordinacijo izvajanja strategije turizma z občinami na območju Spodnje Savinjske doline, za koordinacijo v okviru Regionalne destinacijske organizacije (RDO) Dežela Celjska in za koordinacijo z RDO SA-ŠA, za posredovanje podatkov, sodeluje na sestankih in delavnicah ter aktivno sodeluje pri pripravi delovnega gradiva in končnega dokumenta; zadolžen je za izvajanje sprejete strategije v okviru svojih pristojnosti. Ključni deležniki razvoja turizma so povzeti v tabeli 2.

Tabela 1: Seznam ključnih deležnikov na področju turizma

JAVNI SEKTOR

RAZVOJNA AGENCIJA SAVINJA	Razvojna agencija Savinjske regije (RASR) je razvojno-svetovalna organizacija, odgovorna za spodbujanje razvoja Spodnje Savinjske doline, za pomoč pri pridobivanju EU sredstev in za usklajevanje interesov na ravni regije.
KRAJEVNE SKUPNOSTI, MESTNA SKUPNOST	KS, MS – nosilci razvoja ožjih delov lokalne skupnosti
DRŽAVA IN REGIJA	Statistični urad RS Slovenska turistična organizacija Turistična zveza Slovenije Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) in Obrtno-Podjetniška zbornica Slovenije (OZS) z območnimi enotami Razvojna agencija Savinjske regije (RASR) Zavod Celeia Celje (za RDO Dežela Celjska) ORA SA-ŠA (za RDO Savinjsko – Šaleško)
JAVNE INSTITUCIJE	Izobraževalne ustanove (OŠ, mentorji turističnih krožkov, vrtci, UPI Ljudska univerza Žalec) Javni sklad za kulturne dejavnosti, območna izpostava Knjižnica Druge javne institucije, katerih dejavnosti so povezane s turizmom (JKP Žalec – enota urejanja javnih površin Žalec,...)

PRIVATNI SEKTOR

PONUDBNIKI NASTANITVENIH KAPACITET	Hotel, turistične kmetije, gostišče, privatne sobe, hostel
PONUDBNIKI GOSTINSKIH STORITEV, KULINARIKE	Gostilne, restavracije, ekološke in turistične kmetije, vinotoč
PONUDBNIKI ŠPORTNO REKREATIVNIH STORITEV	Športni park Žalec, kolesarski klub Žalec, ponudniki jezenja, fitnes, športna društva
TURISTIČNE AGENCIJE	Turistične agencije
PONUDBNIKI KULTURNE DEDIŠČINE	Upravljalci kulturne dediščine

CIVILNI SEKTOR

DRUŠTVA IN ZVEZE	Turistična, športna, kulturna, društva na področju kmetijstva
DRUGO	Poznavalci, strokovnjaki s področja naravne in kulturne dediščine

2.4. Ključni turistični kazalniki

Občina Žalec je imela v letu 2018 6.563 turistov, tj. 0,3 turista na prebivalca, kar je nižje od povprečja na državni ravni (2,9 turista na prebivalca). Hkrati je občina beležila 0,7 nočitev na prebivalca; v istem obdobju je bilo slovensko povprečje 7,6 nočitev na prebivalca, v Italiji 7, v Avstriji pa 13 nočitev na prebivalca (izračun po novi metodologiji).

V primerjavi s sosednjimi občinami je število nočitev na prebivalca v Žalcu relativno nizko, kot prikazuje Slika 1. Največ nočitev imata termalni občini Laško in Dobrna. Nad eno nočitvijo na prebivalca imajo še občine Celje, Prebold in Velenje; manj turističnih nočitev imata občini Trbovlje in Polzela.

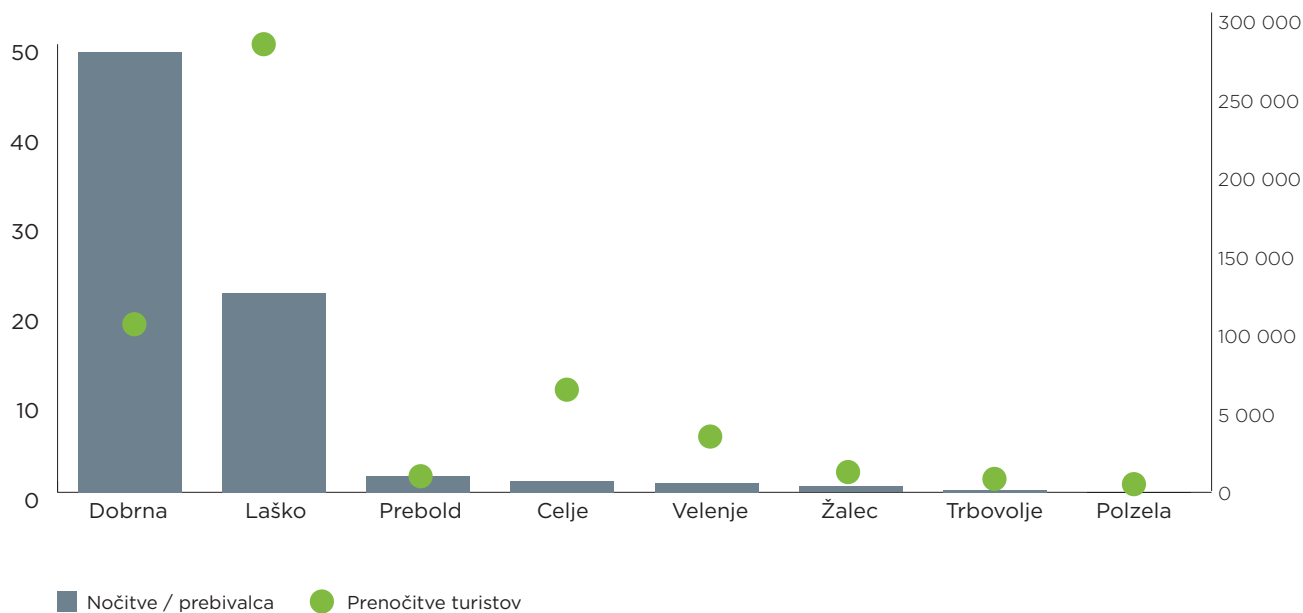
Hkrati Občina Žalec razpolaga s 163 ležišči, to je le 0,008 na prebivalca, kar kaže na izjemno podhranjenost na področju ponudbe namestitvenih kapacitet. Število ležišč na prebivalca je na državni ravni 0,9, povprečje v Avstriji in Italiji pa kar 3 ležišča na prebivalca (Slika 2).

Sezonskost obiska je v občini blizu povprečju Evropske unije (30,9 % v primerjavi s 25 % v EU), kot prikazuje Slika 3. Gre za delež turistov, ki obišče kraje Občine Žalec julija in avgusta. Več kot polovica (55 %) vseh turistov na leto destinacijo obišče med junijem in septembrom.

Turizem v Žalcu je nekoliko nižji od slovenskega povprečja, ko gledamo povprečno dobo bivanja turistov. Teh je bilo na destinaciji v letu 2018 13,6 tisoč, kar pomeni, da je povprečna doba bivanja 2,1 dneva (Slika 4).

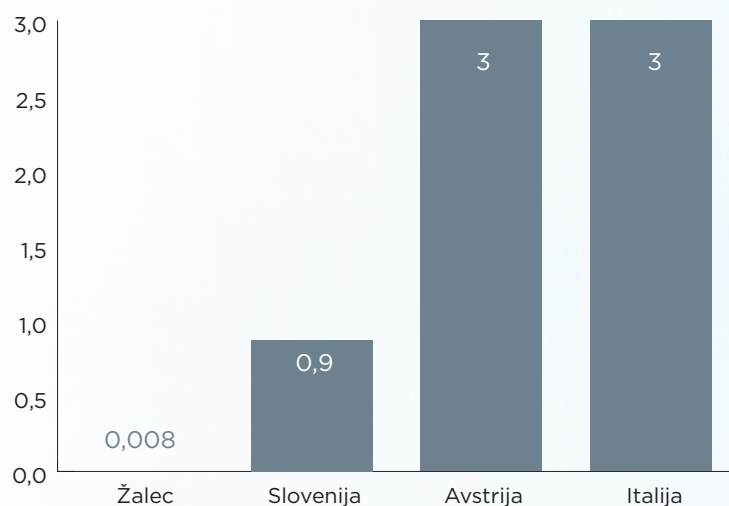

SLIKA 1: ŠT. NOČITEV – SKUPAJ IN NA PREBIVALCA

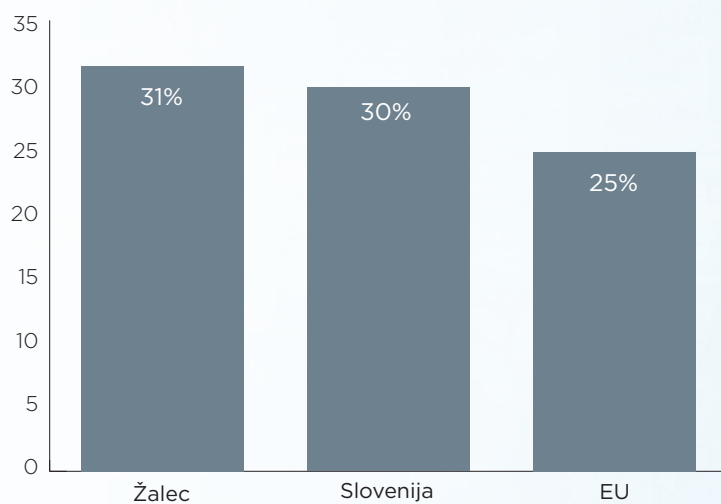

SLIKA 2: ŠT. LEŽIŠČ NA PREBIVALCA

SLIKA 3: INDEKS SEZONSKOSTI

SLIKA 4: POVPREČNA DOBA BIVANJA TURISTOV

2.5. Analiza trenutnega stanja

Iz pregleda stanja izhajajo naslednje tri ključne ugotovitve, ki bodo v delu, ki sledi, natančneje razdelane.

- **Občina Žalec se ponaša z močno hmeljarsko tradicijo.** Slovenija je ena od petih največjih proizvajalk hmelja na svetu, Žalec pa njena hmeljska prestolnica (gledano po količini letne pridelave). Po hmelju se oblikuje identiteta kraja, ostaja pa močan potencial za integracijo te identitete v turistično znamko.
- **Turizem je v občini premalo razvit.** Da gre za zelo zgodnjo fazo razvoja turizma, je razvidno iz podatkov o številu turistov in koncentraciji obiskov Žalca okoli ene atrakcije – fontane piv. Fontana piv sicer predstavlja močno osvežitev, ki je razvoju turizma v kraju dodala zagon, a ga le sama ne bo zmožna voditi. Žalec ima regionalno pomembne kulturne in naravne atrakcije ter tudi relativno veliko športne infrastrukture; oboje bi se dalo bolje izkoristiti v turistične namene.
- **V Žalcu je premalo namestitvene in gastronomske ponudbe.** Ključni dejavnik za podaljšanje povprečne dobe bivanja turistov ter časa obiska dnevnih obiskovalcev so obstoj kakovostnih namestitvenih kapacitet, kulinarčna ponudba ter paleta aktivnosti. Slednje Žalec ima, medtem ko sta kapaciteta restavracij in število ležišč premajhna. Brez vlaganja v namestitveno in gastronomsko ponudbo bodo turisti v občini še vedno puščali premalo denarja.

3. PRISTOP IN METODE DE LA

Proces oblikovanja strateških smernic je bil narejen v dveh fazah (časovnica prikazana v Sliki 5).

Izvedba poglobljenih razgovorov s ključnimi deležniki na ravni destinacije Žalec.

Izvedenih je bilo 18 poglobljenih razgovorov s ključnimi deležniki, predvsem s predstavniki gospodarstva, ki delujejo na področju turizma, z županom občine in s predstavniki javnih ustanov. V razgovorih so deležniki ocenili trenutno turistično ponudbo v krajih Občine Žalec, dali mnenje o največjih izzivih destinacije ter opredelili, kako vidijo destinacijo v prihodnje in katere aktivnosti so ključne za razvoj turizma v občini. V prvi fazi so potekale tudi spletne raziskave, pregled obstoječih dokumentov, analiza podatkov o turizmu na državni in lokalni ravni ter analiza razvoja Občine Žalec in Savinjske doline.

Izvedba delavnice (fokusne skupine) s strateškimi deležniki na področju turizma v občini. V okviru delavnice je bil preverjen in dopolnjen predlog razvojnih smernic, ki vključuje vizijo, strateške cilje, področja delovanja in aktivnosti znotraj teh področij. Te predstavljajo sestavni del pričujočega strateškega dokumenta.

Slika 5: Časovnica dela

4. DIAGNOZA, IZZIVI IN PRILOŽNOSTI

4.1. Ključna dejstva – prednosti in šibkosti

Prednosti Občine Žalec kot turistične destinacije:

- **Tradicija hmeljarstva**, obseg proizvodnje ter s tem prepoznavnost Žalca kot mesta hmelja, hkrati pa atrakcije in aktivnosti v povezavi s to tradicijo. Tradicija proizvodnje hmelja obstaja v kraju že od leta 1876 in je stara skoraj 150 let. Hmelj je pomemben del identitete kraja in življenja lokalnih prebivalcev.
- **Slovenija je 5. največja proizvajalka hmelja na svetu** in 4. največja proizvajalka hmelja v Evropi. Slovenska proizvodnja hmelja je zgoščena v Savinjski dolini, Žalec pa velja za središče proizvodnje hmelja. V Žalcu deluje združenje hmeljarjev, ki združuje 121 kmetij, ki pridelajo letno 3.100 ton hmelja. Poleg tega je v Žalcu Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije.
- **Evropska komisija je v uradnem listu EU objavila registracijo štajerskega hmelja** kot proizvoda z zaščiteno geografsko označbo, ta je tako že 24. slovenski proizvod, zaščiten pri Evropski komisiji.
- **Dobra geolokacija**. Žalska občina leži v središču Slovenije, na križišču številnih poti, med njimi je tudi turistični tranzit iz držav severno od Slovenije (Avstrija, Češka, Poljska) proti Hrvaški. Občina je dobre pol ure vožnje oddaljena od prestolnice, hkrati tudi blizu drugih večjih slovenskih mest (Celja, Maribora) ter termalnih kopališč, ki privabijo številne turiste skozi celo leto (Laško, Dobrna, Rimske terme, Terme Topolšica).
- **Narava v okolici**. Spodnja Savinjska dolina ponuja številne možnosti za večurne in enodnevne izlete v naravo (Krajinski park Vrbje, Jama Pekel, plezalna stena Kotečnik, reka Savinja, hribi Bukovica, Gora, Hom in Brnica idr.), ki vključujejo kolesarske, pohodne in tematske poti.
- **Kulturna dediščina**. Destinacija ima bogato kulturno dediščino, ki jo je potrebno bolje vključiti v turistično ponudbo kraja (Rimska nekropola, stara trška arhitektura, Savinova hiša in prodajalni salon Oskarja Kogoja, dvorec Novo Celje, Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije).
- **Visoka stopnja sodelovanja med različnimi ponudniki in med ponudniki in javnimi ustanovami** (Občina, Zavod za kulturo, šport in turizem – ZKŠT, turistična društva).
- **Zgodnja faza razvoja turističnih produktov**. S postavitvijo fontane piv so začeli razvijati zgodbo hmelja in piva kot turističnega produkta. V zgodnji fazi razvoja je prav tako kolesarski turizem oz. so kolesarske poti vezana turistična ponudba. Tovrstne iniciative so dobrodošle in jih je potrebno okrepiti, promovirati in razširiti.
- **Zasledovanje cilja trajnostnega razvoja**. Destinacija Žalec ima bronasti znak Zelene sheme slovenskega turizma. Občina Žalec si prav tako prizadeva za upoštevanje trajnostnega razvoja tudi v prihodnje.
- **Podpora občine razvoju turizma**. Občina, ki je bila pobudnica fontane piva, v razvoju turizma vidi priložnost in si zanj aktivno prizadeva.

Šibkosti Občine Žalec kot turistične destinacije:

- **Enodnevni obiskovalci**. Kraje občine Žalec karakterizira zelo nizko število turistov glede na število obiskovalcev – 6.563 v primerjavi z ocenjenimi 100.000, ki so obiskali največjo atrakcijo mesta, tj. fontano piv.

- **Prevelika odvisnost od ene ključne atrakcije.** Trenutno je fontana piv nosilna atrakcija mesta in regije. Gre za najbolj prepoznavno znamenitost, ki na letni ravni privabi več kot 100 tisoč obiskovalcev. Kljub veliki priložnosti je atrakcija trenutno premalo izkoriščena za povečanje zanimanja za ostalo turistično ponudbo Žalca. Hkrati zaradi dinamičnosti turističnega povpraševanja tudi ključni atraktor v mestu potrebuje nenehno nadgradnjo ponudbe.
- **Destinacija potrebuje močnejšo turistično identiteto in znamko.** Trenutno turistična znamka kraja premočno temelji na fontani piva; bodoča turistična identiteta mora zajemati širši spekter atrakcij in storitev v Žalcu in s tem služiti kot osnova za razvojne in promocijske aktivnosti.
- **Nizka dnevna poraba obiskovalcev.** Fontani po številu obiskovalcev sledi ribnik Vrbje s 26 tisoč obiskovalci, nato šele plačljiva jama Pekel (15,3 tisoč) in Ekomuzej hmeljarstva (12,6 tisoč). Upošteva tudi skromno število restavracij, zlasti v centru Žalca, je poraba obiskovalcev občine zelo nizka.
- **Premalo kakovostne ponudbe in ponudnikov.** Z namenom povišanja povprečne dnevne porabe obiskovalcev in turistov, s tem pa pozitivnih učinkov turizma na lokalno prebivalstvo, je potrebno izboljšati nivo turistične ponudbe v Žalcu. Najbolj pereči sta v tem smislu gostinska in namestitvena ponudba (ki se trenutno že nadgrajuje), a je potrebno nadgraditi nivo storitve tudi pri izkušnjah (aktivnosti, atrakcije).
- **Mestno jedro Žalca v času, ko ni večjih dogodkov, ne živi.** Gre za posledico nizke kupne moči prebivalstva oz. nizkega zanimanja za porabo v lokalnem okolju, pa tudi za turiste neugodnega odpiralnega časa trgovin in kavarn. Veliko le-teh je namreč med vikendi – ko pride največ obiskovalcev – zaprtih.
- **Turizem tradicionalno ni del razvoja kraja.** Razvoj kraja temelji na hmeljarstvu in je turizem kot dejavnost v začetni fazi razvoja.
- **Vprašanje, ali si lokalno prebivalstvo res želi razvoj turizma.** Razvoj turizma prinaša tudi negativne vplive na okolje in družbo in je vprašanje, ali si lokalno prebivalstvo res želi razvoj turizma.

4.2. Priložnosti in izzivi

Priložnosti:

- **Razvoj pivovarstva v Sloveniji.** V Sloveniji uspešno deluje že preko 100 pivovarjev. Slovenski pivovarji skupaj proizvedejo nekaj manj kot 2 milijona hl piva, od tega okoli 1,5 milijona hl popijemo v domovini. Okoli 40 odstotkov piva se proda v gostinskih lokalih, hotelih in restavracijah, preostanek pa v trgovinah. Od leta 2016 deluje v Sloveniji tudi Združenje Slovenskih Pivovarjev. Razcvet pivovarstva v Sloveniji predstavlja tudi priložnost za razširitev pivovarske ponudbe v Žalcu, ki s fontano piv že sodeluje s številnimi pivovarji.
- **Večja prepoznavnost piva** (predvsem kraft piva) **med porabniki.** Razcvet malega pivovarstva beležimo predvsem od leta 2008, sočasno pa raste tudi povpraševanje po njem. Razvija se in raste tudi kulinarčna ponudba, ki temelji na hmelju in/ali pivu.
- **Rast turizma v Sloveniji.** Število turistov je v letu 2018 poraslo za 12,8 %, turistični prilivi pa so se povečali za 9 %. Slovenija je z rastjo turizma v samem vrhu EU držav.
- **Turistične kmetije.** Priložnost je v pomembnosti tradicionalnih dejavnosti za lokalno gospodarstvo, v kombinaciji z globalnim gibanjem v turizmu, z velikim poudarkom na avtentični potovalni izkušnji. Dopolnilne dejavnosti

na kmetijah bi torej lahko vključevale prodajo domačih pridelkov in izdelkov, oddajo sob in gostinsko ponudbo.

- **Razvoj produkta kolesarstvo v Sloveniji.** V zadnjih letih intenzivno raste turistična ponudba in promocija produkta kolesarjenje v Sloveniji. V Žalcu je kolesarjenje v zgodnji fazi razvoja, ki potrebuje močnejšo promocijo.
- **Športne aktivnosti v naravi.** Primerjalna prednost žalske občine na tem področju so zlasti plezalna stena Kotečnik, krajinski park Vrbje, pa tudi griči, na katerih bi se lahko razvili bolj avanturistični športi in športne igre. Poleg nadgradnje turistične ponudbe v okolici in integracije v enovit turistični paket je potrebna tudi močnejša promocija.
- **Savinja.** Priložnost okrepiti atraktivnost kopalnega območja Savinja z dograditvijo turistične ponudbe in infrastrukture. Voda (zlasti iz naravnih virov) je namreč za turiste ključni atraktor.

Nevarnosti:

- **Zainteresiranost hmeljarjev, da vlagajo v razvoj turistične ponudbe.** Razvoj turistične ponudbe je odvisen od iniciative privatnega sektorja. Vprašanje je, ali bodo hmeljarji zainteresirani za širitev dejavnosti in naložbe v turizmu.
- **Močna konkurenca na področju pivovarstva in dogodkov, povezanih s pivom.** Priložnosti razvoja pivovarstva v Sloveniji in vse večjega povpraševanja po kraft pivih že izkoriščajo številne slovenske občine, ki v povezavi s pivom organizirajo različne dogodke. Festival piva (in burgerjev) se že odvija v Ljubljani, pa tudi v več krajih v okolici Žalca, kot sta Celje in Šoštanj. Novi dogodki, povezani s pivom, bodo morali gostom ponuditi vedno več.
- **Premajhen interes za vlaganje lastnega kapitala v razvoj turistične ponudbe s strani (preostalega) zasebnega sektorja.** Javni sektor v Žalcu si s svojimi aktivnostmi in ukrepi prizadeva za povečanje turizma v kraju, a na več področjih – zlasti za razvoj gostinske in namestitvene ponudbe so potrebni zasebni investitorji, ki bi bili pripravljeni vlagati lastna sredstva v razvoj turistične ponudbe.
- **Problem pridobivanja dobrih kadrov v turizmu.** Žalec deli težave, ki so pereče tudi na državni ravni, gre za pridobivanje kakovostnega kadra ter (ne)zadostno število delavcev v glavni sezoni. Napoved na tem področju ni dobra, saj pri sodelovanju z okoliškimi gostinskimi šolami opazamo premajhno zanimanje perspektivnih dijakov in študentov za poklic v gostinstvu.
- **Birokratizacija kmetijske in obkmetijske dejavnosti,** ki otežuje zagon dodatne turistične ponudbe na kmetijah.
- **Dolgoročna rast in razvoj turizma v Sloveniji.** Turizem je panoga, na katero v veliki meri vplivajo splošni gospodarski trendi, ki so trenutno ugodni, a obstaja nevarnost rasti novih destinacij in preusmeritve turističnih tokov.

5. VIZIJA IN CILJI DO LETA 2027

5.1. Vizija

**ZELENA hmeljarska
in pivovarska
prestonica Slovenije.**

GREEN Hops and beer capital of Slovenia.

ZELENA

- Poudarek na zeleni, okolju prijazni izkušnji, ki se povezuje s celotno podobo turističnega doživetja v Sloveniji,
- stimulacija razvoja trajnostne turistične destinacije z razvojem trajnostne infrastrukture ob uporabi tehnologij 4.0,
- stimulacija trajnostne ponudbe s poudarkom na tradiciji kraja in na lokalnem poreklu,
- poudarek na produktih, povezanih z naravo, ki imajo majhen negativen vpliv na okolje (kolesarjenje, pohodništvo).

HMELJARSKA PRESTOLNICA

- Poudarek na hmeljarski tradiciji kraja ter na pomembnosti in prepoznavnosti na slovenski, evropski in svetovni ravni,
- poudarek na hmelju kot proizvodu z zaščiteno geografsko označbo,
- poudarek na poslovnih in turističnih dogodkih, povezanih s hmeljem.

PIVOVARSKA PRESTOLNICA

- Temelječa na prvi fontani piva na svetu ter prvi pivovarni v Sloveniji,
- poudarek na pestri ponudbi krajevnih pivovarjev,
- poudarek na lokalni kulinariki, ki se povezuje s ponudbo piva in hmelja,
- poudarek na pomembnosti izobraževanja in šolanja naslednjih generacij pivovarjev.

5.2. Strateški cilji

Kvantitativni strateški cilji do leta 2027

- Povečanje števila turističnih nastanitev kakovostne kategorije 3 zvezdic in več na 500 (do konca leta 2027,)
- povečanje števila obiskovalcev na 300.000,
- povečanje števila turistov na 30.000,
- povečanje povprečne dobe bivanja na 2,5 dneva,
- povečanje dnevne porabe turistov na 90 EUR in obiskovalcev na 45 EUR dnevno.

Občina Žalec se na področju turističnega povpraševanja sooča zlasti s problemom nizkega deleža turistov vseh obiskovalcev ter z nizko dnevno porabo. Do leta 2027 ima Žalec cilj število turistov povečati na 30.000 (20,9 % letna rast), za kar bo potrebno tudi vlaganje v nove namestitvene kapacitete.

Hkrati je za pozitiven vpliv turizma na lokalno prebivalstvo in okolje potrebna višja povprečna poraba turistov (povišanje na 90 EUR dnevno) in obiskovalcev (rast na 45 EUR dnevno). Pri tem si bo Občina Žalec prizadevala, da oboji ostanejo dlje: povprečno dobo bivanja bo povečala s trenutnih 2,1 na 2,5, medtem ko bo dnevne obiskovalce potrebno zadržati cel dan, ne samo nekaj ur. Za uspešen doseg omenjenih kazalcev bo ključno vlaganje v razvoj turistične ponudbe in produktov (glej poglavje 6.1).

Kvalitativni cilji strateški cilji do leta 2027

- Postati prepoznavna turistična destinacija na ravni Slovenije in EU.
- Postati prepoznano raziskovalno-izobraževalno središče hmelja ter hmeljarstva v Sloveniji in Evropi.
- Povečanje gastronomske ponudbe v pivovarnah.
- Izgradnja MICE (meeting incentives conference & events)/sprostitvenega centra Hopslandija.
- Oživitev mestnega jedra.
- Trajnostna naravnost in blažitev negativnega vpliva rasti turizma na okolje.

Ostali strateški cilji Občine Žalec so povezani predvsem s prepoznavnostjo kraja kot hmeljarskega in pivovarskega središča Slovenije (glej vizijo) ter z njo povezane uspešne turistične destinacije. Za doseg omenjenega cilja je potreben razvoj turistične ponudbe s poudarkom na razvoj gastronomije, poslovnih dogodkih (Hopslandija in mestno jedro) in aktivnih doživetij v naravi. Sočasno si bo občina prizadevala za blažitev negativnih učinkov razvoja turizma na okolje.

6. PODROČJA RAZVOJA

Področja razvoja smo glede na analizo trenutnega stanja, vizijo in strateške cilje razdelili v tri skupine: razvoj turističnih produktov, razvoj namestitev in razvoj ostale turistične infrastrukture. Razvoj trženja ni zajet v okvir tega dokumenta. Strategijo trženja je potrebno razviti v prihodnje in uskladiti z vizijo razvoja. Glede na zastavljeno je smotrni razvoj blagovne znamke, ki je skladna s strategijo in s predlaganim produktnim portfeljem.

V nadaljevanju smo za vas razvojna področja opredelili ključne aktivnosti. Pri opredelitvi aktivnosti smo se držali vodila, da so te izvedljive s strani naročnika, torej Občine Žalec oz. Zavoda za kulturo, šport in turizem (ZKŠT) Žalec.

6.1. Razvoj turističnih produktov

Pri oblikovanju turističnih produktov smo upoštevali naravne in kulturne danosti, obstoječe konkurenčne prednosti Žalca kot turistične destinacije, razvitost infrastrukture in mnenja ključnih deležnikov. Poleg tega smo s ciljem boljšega vertikalnega povezovanja sledili okvirju, ki je zastavljen v Strategiji trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021. Produkta smo razdelili v dve skupini: nosilne in podporne produkte, a sta obe skupini produktov ključni za preskok v razvoju turizma v občini. Zaradi boljšega razumevanja ključnih atraktorjev smo opredelili tudi pet ključnih doživetij.

NOSILNI PRODUKTI

HMELJARSTVO IN PIVOVARSTVO

(turistični produkt, zgrajen okoli tradicije hmeljarstva v Žalcu in njegovi konkurenčnosti na globalni ravni)

GASTRONOMIJA

(razvoj gastronomske izkušnje, ki je avtohtona in temelji na hmelju in kulinarični ponudbi ob pivu)

DOGODKI

(postati prepoznavna destinacija na področju dogodkov s skupno tematiko hmelja in piva)

PODPORNI PRODUKTI

AKTIVNA DOŽIVETJA V NARAVI – ang. *Outdoor* (doživljanje narave, ki temelji na konceptu trajnostnega razvoja; rekreacija v naravi kot je kolesarjenje, pohodništvo, plezanje, jahanje)

TURIZEM NA PODEŽELJU (turizem, ki temelji na ponudbi turističnih kmetij ter s tem avtentičnih doživetijh podeželja)

KULTURA (bogata kulturna zgodovina, dopolnjena s sodobno umetnostjo in obrtniški tradicijami Žalca)

ŠPORTNI TURIZEM (celoletni produkt za športne ekipe na pripravah in individualne športnike)

TOP 5 doživetij

- **Hmeljarski in pivovarski** glasbeni, gastronomsko obarvani in izobraževalni zero waste dogodek v Žalcu.
- Doživetje **lokalne in avtohtone kulinarike**, ki temelji na **geografsko zaščitenim hmelju** iz Savinjske doline.
- **HOPS na kolo in kolesarjenje med hmeljišči** (HOPS biking in hiking trail; kolesarjenje kot glavni motiv turista za prihod v Žalsko občino, dopolnjujejo ga pa številne atrakcije in sekundarne aktivnosti občine).
- **Kulturni potep** (Rimska cesta z rimsko nekropolo, jama Pekel, obisk lončarskih delavnic)
- **Sproščujoče doživetje v naravi** v krajinskem parku Vrbje in ob obali Savinje.

Vizija 2027:

svetovno znana
»must-visit« destinacija
za ljubitelje in
strokovnjake s področja
piva in hmelja

6.1.1. Hmeljarstvo in pivovarstvo

Hmelj občino Žalec zaznamuje družbeno, ekonomsko in kulturno. Gre za dediščino, tradicijo, ki je bila pomembna pri vzpostavitvi in identiteti Žalca. Tudi turizem v Žalcu se je začel hitreje razvijati zahvaljujoč pivovarstvu – konkretno po postavitvi fontane piv. Hmelj in pivo sta tako popoln fokus za razvoj turizma v kraju, a trenutne ponudbe ni dovolj oz. je premalo kakovostna.

Vizija 2027: svetovno znana »must-visit« destinacija za ljubitelje in strokovnjake s področja piva in hmelja – središče pivovarstva in hmeljarstva v Sloveniji. Turistični produkt, ki popelje goste po poti piva – od pridelave hmelja na kmetijah, predelave, proizvodnje (kraft) piv v mikro pivovarnah ter na koncu do njegove degustacije v fontani piv in v pivovarnah, ki ponujajo uživanje s pivom in hmeljem povezane lokalne in avtohtone hrane.

Ciljni segment: interesne skupine, združenja, posamezni ljubitelji in (pivski) sommelieri, zlasti iz Nemčije, Avstrije, Irske, ZDA in Češke.

Trenutna ponudba:

- Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije: raziskovanje in šolanje pivovarjev
- Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva
- posamezni hmeljarji in pivovarji
- Fontana piv

KLJUČNI UKREPI:

Nadaljnji razvoj ponudbe ob Fontani piv.

Ureditev dodatne turistične, predvsem gastronomske ponudbe (kulinarika in pivovarne) in infrastrukture okoli fontane piv in s tem povečanje prihodkov ZKŠT ter podaljšanje bivanja obiskovalcev in turistov v kraju. Poleg tega je smotrno razmišljati o ponudbi Fontane v zimskem času in o oblikovanju ponudbe „Ledene Fontane“. S tem se lahko zmanjša sezonskost produkta, kar je eden od strateških ciljev razvoja turizma.

Razvoj večjega prostora za dogodke v okviru Hopslandije – HopsEvent.

Glede na tradicijo kraja, pomen hmelja in hmeljarjev je smotrno razviti večji prostor za razstavljalce in povečati kapacitete za dogodke. Hkrati bo potekal razvoj tekmovanj, sejmov, konferenc, poslovnih srečanj in drugih dogodkov. Poudarek je na organizaciji dogodkov brez odpadkov (t.i. zero waste iniciativa), za namen katere se pripravijo usmeritve na ravni občine.

Razvoj pivovarske ulice v Žalcu

Glede na zastavljeno vizijo je pomembno, da postaneta pivo in hmelj ključna identifikatorja kraja. V okviru aktivnosti razvoja Pivovarske ulice se izvede: a) prostorsko oblikovanje območja za razvoj pivovarske ponudbe v Žalcu in vključitev v prostorski načrt; b) oblikovanje promocijskih gradiv za investitorje v pivovarne (sodelovanje z Združenjem pivovarjev Slovenije); c) oblikovanje idejne in konceptualne zasnove za gastronomsko ponudbo kraja (temelječ na geografsko zaščitenem hmelju); d) oddajanje lokalov za pivovarne in gostinske obrate po ugodnejših cenah, e) ureditev ozvočenja celotne ulice, f) oblikovanje božične ponudbe oziroma božičnega sejma in g) oblikovanje ponudbe za „Zimsko pivsko ulico“.

Razvoj HOPS in BEER dogodkov

Za doseganje zaželenega položaja na trgu je potrebno razviti segment dogodkov na mednarodni ravni. Velik potencial za pozicioniranje je organizacija svetovnega kongresa hmeljarjev julija 2019. V sklopu razvoja dogodkov se organizirajo tematski celoletni dogodki treh vrst: a) pivo in izobraževanje ali tekmovanje, b) pivo in glasba ter c) pivo in hrana. Za realizacijo je potrebno narediti koledar dogodkov, predstavitev ključnih dogodkov in ključnih deležnikov izvajanja.

Digitalizacija in celovit razvoj ponudbe in izkušnje v Ekomuzeju hmeljarstva in pivovarstva

Žalec ima edini v Sloveniji Muzej hmeljarstva. Potreben je nadaljnji razvoj ponudbe v muzeju, ki zajema: postavitve planetarija za gledanje 3D filmov (realizirano); oblikovanje zgodbe in interpretacije ter posodobitev trgovine s spominki in darili, da atrakcija celostno zaživi.

Franchising za fontano

Razvoj ponudbe zainteresiranim deležnikom na nacionalnem trgu (potencialno Ljubljana) in mednarodnem trgu za postavitve lastnih fontan piv doma in v tujini. Ponudba lahko vključuje tehnološko podporo, izobraževanje kadrov, arhitekturno zasnovo, proizvodnjo ter svetovanje pri postavitvi.

Spodbuditev hmeljarjev za vključitev v razvoj produkta

Naloga občine je zlasti osveščanje o možnostih financiranja (npr. skozi Program razvoja podeželja), informiranje ter izobraževanje hmeljarjev o možnostih vključitve v razvoj turistične ponudbe.

Povečanje sodelovanja z deležniki na ravni destinacije in s ključnimi deležniki na nacionalni ravni.

Krepitev sodelovanja s hmeljarji na področju razvoja in promocije (npr. promocija turizma na hmeljarskih sejnih), sodelovanje tudi z Inštitutom za hmeljarstvo in pivovarstvo; z Združenjem pivovarjev Slovenije, z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter s Slovenski turistično organizacijo.

Vodenje produkta in njegova ciljna promocija

Ključno vlogo ima ZKŠT Žalec, natančne aktivnosti se opredelijo v načrtu promocije.

6.1.2. Gastronomija

Vizija 2027: postati prepoznavna destinacija, ki ponuja avtohtono in lokalno kulinariko ob izbranem lokalnem pivu. Ponudba temelji na pivu in geografsko zaščiteni znamki hmelja –pivo in hmelj sta ključni sestavini kulinarčne ponudbe, zahvaljujoč katerima Žalec postane ugledna nišna gastronomska destinacija.

Ciljni segmenti: foodiji in pivoljubi (ljubitelji piva), ki si želijo avtohtonih izkušenj in prihajajo iz trgov, kot so Slovenija, Avstrija, Nemčija, ZDA in Velika Britanija ter Kitajska.

Trenutna ponudba:

- Posamezni ponudniki od srednjega do višjega kakovostnega in cenovnega razreda: Galerija okusov in Gostilna Privošnik
- turistične in izletniške kmetije

Vizija 2027:

postati prepoznavna destinacija, ki ponuja avtohtono in lokalno kulinariko ob izbranem lokalnem pivu.

- restavracije, picerije in gostilne v središču mesta
- dogodek Kuhna ob fontani.

KLJUČNI UKREPI:

Ureditev pokrite podeželske tržnice ob fontani

S ciljem podaljšanja dobe bivanja turistov in obiskovalcev se postavi podeželska tržnica ob fontani. Tržnica se združi s fontano, parkom in okolico v arhitekturno oz. oblikovalsko celoto. V času visoke sezone se v okviru tržnice zagotovi gastronomska ponudba.

Razvoj gastronomske ponudbe

Skupaj s priznanimi slovenskimi kuharji se oblikuje sodobna gastronomska ponudba, ki temelji na zaščiteni geografski označbi štajerskega hmelja. Poudarek je na izobraževanju in ozaveščanju ponudnikov o gastronomski ponudbi kraja.

Sofinanciranje najema za ponudnike gostinskih storitev

Trenutno je v kraju premalo ponudnikov gostinskih storitev. Premalo je tudi zanimanja za povečanje gastronomske ponudbe. Poleg tega je ponudba trenutno osredotočena na sezonske obiskovalce, kar dodatno zmanjšuje zanimanje zasebnega sektorja za vlaganje v turizem. Turizem tudi ni tradicionalno del razvoja kraja. Zato je potrebno stimulirati ponudnike k večji ponudbi hrane in pijače, in sicer z zagotavljanjem sofinanciranja najemnine za bodoče najemnike gostinskih lokalov. Podobne ukrepe so uspešno sprejele druge destinacije (npr. Ljubljana s sofinanciranjem ponudnikov ladij na Ljubljani).

Promocijsko izkoristiti dogodek Slovenija gastronomska regija EU 2021

Žalec je potrebno vključiti v priprave in dogodke ob letu gastronomije. To je priložnost za prepoznavnost produkta in ponudnikov, za dvig kakovosti ponudbe ter izboljšanje prepoznavnosti doma in na regionalnih trgih.

Vključitev v gastronomske sheme znamčenja v Sloveniji

Gastronomsko ponudbo je potrebno aktivno vključiti v obstoječe sheme znamčenja na ravni Slovenije in regije (Gostilna Slovenije, gastronomski vodnik Gault & Millau).

Zmanjšati administrativne zahteve.

Občina zagotovi zmanjšanje administrativnega bremena, ki lahko omejuje ali birokratizira razvoj gastronomije v kraju.

6.1.3. Dogodki

Vizija 2027: postati prepoznavna destinacija na področju vseh vrst dogodkov, povezanih s hmeljem in pivom – od zabav, izkoriščanja prostega časa do izobraževanja in strokovnih srečanj.

Ciljni segmenti: proizvajalci hmelja, proizvajalci piva ter pivoljubi iz cele Evrope, pa tudi od drugod po svetu.

Trenutna ponudba:

- Festival Zeleno zlato
- manjši dogodki v naravi (kolesarjenje po Spodnji Savinjski dolini, Pohod po hmeljski poti)
- manjši dnevni dogodki čez celo leto.

KLJUČNI UKREPI:

Razvoj dodatni razstavnih in MICE (meeting, incentives, congress and events) prostorov v okviru Hopslandije

Trenutno je v idejnem načrtu ponudba MICE prostorov omejena; njena razširitev bi pomagala razvoju kraja in lokalnemu prebivalstvu (zlasti hmeljarjem) ter prispevala k boljši promociji v mednarodnem prostoru.

Koledar in prioriteta dogodkov

Priprava koledarja dogodkov in seznama ključnih 10 dogodkov, ki v Žalec privabijo večje število turistov (npr. tekmovanje pivovarjev; pivo in pajs ipd.). Pri tem se cilja na organizacijo mednarodnih dogodkov, ki lahko prispevajo k doseganju turistične vizije kraja.

Vključiti turistične ponudnike v načrtovanje dogodkov

Z namenom razvoja dogodkov oblikovanje delovne skupine s ključnimi deležniki občine. Delovna skupina sodeluje strateško in se povezuje z ostalimi deležniki na nacionalni in mednarodni ravni.

Razvoj modela razpršenih dogodkov

Podobno kot razpršeni hotel se razvije tudi model razpršene organizacija dogodkov. Občina Žalec ima veliko prireditvenih prostorov, ki jih lahko uporabi za dogodke. Pri oblikovanju koledarja je potrebno slediti logiki razpršenosti in vključenosti čim več lokacij v organizacijo dogodkov.

ZERO waste dogodki

Skladno z zeleno – trajnostno vizijo razvoja Občine Žalec in turizma na nacionalni ravni se razvije sistem ZERO waste dogodkov – to je dogodkov, ki ne proizvajajo odpadkov in imajo minimalen negativen učinek na okolje in lokalno prebivalstvo. S tem namenom se oblikuje skupina za razvoj sistema ZERO waste dogodki, ki pripravi operativni načrt in spremlja njegovo implementacijo.

Vizija 2027:
postati prepoznavna
destinacija na
področju vseh vrst
dogodkov povezanih
s hmeljem in pivom.

Vizija 2027:
visoka prepoznavnost
kakovosti in
raznoverstnosti t.i.
outdoor produkta.

6.1.4. Aktivna doživetja v naravi

Vizija 2027: visoka prepoznavnost kakovosti in raznoverstnosti t.i. outdoor produkta v žalski občini in širši regiji, tako med slovenskimi kot tudi tujimi turisti. Gre za širok in raznoversten nabor rekreativnih aktivnosti v naravi, ki predstavljajo sproščujoč umik od mestnega vrveža in obenem pomenijo zdravo preživljanje prostega časa. Turiste zadržijo več dni in jih vedno znova privabljajo.

Ciljni segment: angleški, nemški in beneluški gostje vseh starostnih skupin; zlasti posamezniki ali pari, pa tudi manjše skupine prijateljev in športnih klubov.

Trenutna ponudba:

- Plezalna stena Kotečnik in druge manjše plezalne stene v okolici
- kolesarske poti in steze po Spodnji Savinjski dolini
- hribi v okolici (Bukovica, Gora (Šentjungert), Hom, Brnica)
- ribnik Vrbje in reka Savinja
- turistične in izletniške kmetije
- projekt Hops na kolo.

KLJUČNI UKREPI:

Nadaljnja ureditev kolesarskih in pešpoti

Za razvoj produkta so potrebna predvsem vlaganja v kolesarsko in pohodniško infrastrukturo. Konkretno: naj se namenska javna sredstva (turistična taksa in prihodki od fontane piva) vlagajo v javno turistično infrastrukturo za zunanje športe, zlasti v kolesarjenje in pohodništvo. V okviru razvoja je potrebno zagotoviti tematske poti med hmeljišči in ob Savinji.

Ureditev infrastrukture ob kolesarskih in pohodniških poteh

Poleg ureditve osnovne infrastrukture je ključno urediti tudi dodatno infrastrukturo: pitnikov, postajališč, razglednih točk ter informativnih tabel. Slednje so ključne za razvoj in promocijo produkta.

Večja vključitev v regionalne pohodniške in kolesarske ture

S ciljem zagotavljanja večje prepoznavnosti produkta doživetja v naravi (»outdoor«) je smotrna boljša povezanost in vključitev v regionalne pohodniške poti (npr. St. Jakobova pot) ter regionalne kolesarske poti. V ta namen je potrebno okrepiti sodelovanje in koordinacijo z ostalimi občinami Savinjske regije in pospešiti sodelovanje z Združenjem za pohodništvo in kolesarjenje Slovenije.

Ureditev idejne rešitve za zapuščeno smučišče

Smučišče, ki je trenutno zapuščeno, zaradi narave produkta ni smiselno obnavljati; na tem prostoru naj se namesto tega vzpostavi proga za gorsko kolesarjenje ali igrišče (»playground«) za odrasle z adrenalinsko ponudbo, npr. zorbing plac, zipline, gorsko kolesarjenje. Ključne aktivnosti so priprava idejnega načrta in aktivno iskanje zasebnega vlagatelja.

Izdelava strateškega načrta upravljanja Jame Pekel in območja Ponikovskega Krasa

Trenutno je zaradi zakonodajne ureditve valorizacija Jame Pekel dokaj slaba s stališča nadaljnjega razvoja v turistične namene. Za vzpostavitev trajnostnega modela upravljanja je potrebno pripraviti strateški načrt upravljanja (npr. v sodelovanju z Inštitutom za razvoj Krasa) Jame Pekel in območja Ponikovskega Krasa. Strategija trajnostnega razvoja turizma predvideva povečanje števila koncesij za upravljanje z naravnimi in kulturnimi danostmi na lokalni in nacionalni ravni, in sicer s ciljem razvoja turističnih produktov in povečanja dnevne porabe turistov. S koncesijami se tudi omogoča optimalno financiranje in oblikovanje modelov javno-zasebnega partnerstva, kar vodi do valorizacije naravnih in kulturnih danosti v turistične namene.

Razvoj ribnika Vrbje

V pripravi je načrt upravljanja ribnika Vrbje, ki vsebuje razvojne načrte območja ter novo urejeno Ponirkovo postojanko z rekreativnimi in turističnimi vsebinami.

Oblikovanje eko in nišnih rekreacijskih turističnih produktov

Razvoj produktov okoli nišnega trajnostnega turizma v naravi (npr. ogled jezera z opazovanjem ptičev) ter spodbuditev zagona nišnih rekreacijskih aktivnosti, kot so lokostrelstvo, jahanje konj in njihova vključitev v ponudbo. Potrebno je narediti seznam potencialnih ponudnikov in jih vključiti v promocijske aktivnosti.

Načrt in ureditev kopalnega območja Savinja

Trenutno ob Savinji ni urejenega kopališča. To je izgubljen potencial za lokalno prebivalstvo in turistično valorizacijo. Potrebno je narediti razvojno-idejni načrt kopalnega območja in izgraditi javno infrastrukturo. V okviru oblikovanja načrta je potrebno zagotoviti prostorska območja za zasebne turistične ponudnike (kampi, prostori za kampervane, trgovine, avanturistična ponudba ipd.).

Oblikovanje tur po Žalcu in okolici

Ključno vlogo ima ZKŠT Žalec, natančne aktivnosti se opredelijo v načrtu promocije. Ključni poudarek je na turah, ki temeljijo na kolesarjenju in pohodništvu.

6.1.5. Turizem na podeželju

Vizija 2027: prepoznavnost turističnih kmetij s ponudbo namestitev in/ali jedi višje kakovosti, ki se uspešno povezuje z drugimi produkti, kot so zlasti outdoor in doživetja narave. Gre za pomembnega pospeševalca kmetijske proizvodnje in nadaljevalca tradicije.

Ciljni segment: družine z majhnimi otroki iz Slovenije.

Trenutna ponudba:

- Turistična kmetija Podpečan, Izletniška kmetija Tratnik, Izletniška kmetija pri Mlinarju, Izletniška kmetija Krajšek, Turistična kmetija Krašovc, Turistična kmetija Cokan, Ekološka kmetija Kozman in Turistična kmetija Vinotoč Salobir.
- Lahke aktivnosti v naravi.

Vizija 2027:
prepoznavnost
turističnih kmetij kot
ponudnika namestitev
in/ali jedi višje kakovosti.

KLJUČNI UKREPI:

Spodbuditev turistične dejavnosti na kmetijah

Občina ima bogato ponudbo na kmetijah, zato je vredno spodbuditi tudi turistično dejavnost. V ta namen je potrebno dodatno razviti ponudbo namestitev, pridelavo in prodajo izdelkov, pridelkov, hrane in pijače. Vloga občine je predvsem osveščanje o možnostih financiranja (npr. skozi Program razvoja podeželja), pri promociji prednosti tovrstne dejavnosti potencialnim lastnikom kmetij ter v organizaciji delavnic za mreženje in izmenjavo dobrih praks med kmetijami in podobno.

Promocija Žalca kot atraktivne destinacije turizma na podeželju

Za realizacijo vizije je potrebna močna promocija Žalca kot prestolnice hmelja in piva, ki turistom ponuja priložnost sprostitve in miru, hkrati pa stik z naravo, lokalno kulturo in ljudmi.

Vizija 2027:
raznolika in celostna
ponudba storitev
za športnike.

6.1.6. Športni turizem

Vizija 2027: raznolika in celostna ponudba storitev za športnike; vse, kar potrebujejo za zdravo športno udejstvovanje, na enem mestu – od hotelov, prilagojenih za športnike, športnih objektov in infrastrukture, od strokovne pomoči v HOPSLANDIJI do prilagojene hrane in psihičnega oddiha v objemu narave.

Ciljni segment: mladinski in odrasli športni klubi na pripravah ter individualni športniki. Pri slednjih gre zaradi cen tovrstnih personaliziranih storitev zlasti za segment višjega razreda.

Trenutna ponudba:

- atletsko-nogometni kompleks
- igrišča za (ulično in profesionalno) košarko, tenis igrišča, roketno igrišče, igrišče za odbojko na mivki, igrišče za inline hokej in skate, balinišče, otroški park...
- športna dvorana s fitnessom
- strelišče, plezalne stene

KLJUČNI UKREPI:

Realizacija projekta Hopslandija

Izgradnja centra Hopslandija: idejna zasnova je že narejena, oblikuje se tudi javno-zasebno partnerstvo. V okviru Hopslandije načrtujejo kopališče, prostor za kamperje in kampervane ter prostor za dogodke. Ponudba zajema tudi celovito paleto športno-zdravstvenih storitev: zdrave hrane, fitnesa, strokovne pomoči trenerjev, fizioterapevtov, ostalih strokovnjakov ipd.

Ureditev osrednjega športnega centra v Žalcu

Žalec ima osrednji športni center, v katerem je novo locirana regijska pisarna olimpijskega komiteja Slovenije. V okviru razvoja produkta športni turizem je poudarek na povečanju ponudbe za mladinske košarkarske, nogometne in rokometne ekipe. Občina v ta namen zagotavlja in vzdržuje športno infrastrukturo, zasebni ponudniki pa turistično infrastrukturo. Trenutno obstaja interes zasebnih ponudnikov za razvoj produkta, zato je podpora javnega sektorja smotrna.

Promocija produkta

Ključno vlogo imata ZKŠT Žalec in Hotel A, ta načrtuje razvoj športnega turizma v Žalcu. Za optimalen razvoj produkta je potrebno še močnejše sodelovanje med navedenima partnerjema. Natančne aktivnosti promocije se opredelijo v načrtu promocije.

6.1.7. Kultura

Vizija 2027: privlačen produkt, ki združuje kulturno dediščino z obrtniškimi tradicijami in sodobno umetnostjo ter s tem dopolnjuje primarno turistično ponudbo Žalca in zagotavlja, da turisti v kraju ostanejo dlje in porabijo več.

Ciljni segment: tranzitni turisti na poti na morje (družine, pari, posamezniki), skupine, osnovne šole iz Slovenije in sosednjih držav, drugi turisti, ki pridejo v Žalec zaradi druge ponudbe (športniki, strokovne skupine na izobraževanju itd.).

Trenutna ponudba:

- jama Pekel, rimska cesta in rimska nekropola v Šempetru
- Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva Slovenije
- Savinova hiša, obrambni stolp z vinskim »keudrom«
- bazilika Matere Božje v Petrovčah, dvorec Novo Celje, cerkev sv. Nikolja v Žalcu, rudarski muzej v Grižah, cerkev Sv. Kancijana v Žalcu, Zotlova kovačija
- posamezne tovarne in kmetije.

KLJUČNI UKREPI:

- Poulični umetniški sejmi
- Poletni večeri (na Šlandrovem trgu, na Mestnem trgu ali v Mestnem vrtu) – bodisi v lastni organizaciji bodisi kot podpora posameznikom pri organizaciji.
- Po zgledu (avstrijskega) štajerskega Vulkanlanda oblikovanje produkta industrijskega turizma: delavnice, vključitev obrtnikov in kmetij z dodatno dejavnostjo (npr. pridelava sira in podobno).

Vizija 2027:
privlačen produkt,
ki združuje kulturno
dediščino z obrtniškimi
tradicijami in sodobno
umetnost.

6.2. Razvoj infrastrukture

6.2.1. Transport:

Občina Žalec se z vidika razvoja turizma nahaja na ugodni geostrateški lokaciji Slovenije, največja kraja Žalec in Šempeter v Savinjski dolini imata svoj uvoz na avtocesto; od prestolnice sta oddaljena manj kot uro vožnje z avtomobilom, hkrati pa se nahajata ob glavni turistični tranzitni poti med Srednjo Evropo in Hrvaško.

Občina ima tudi tri železniške postaje (v Žalcu, v Šempetru v Savinjski dolini ter v Petrovčah), a morajo obiskovalci iz Ljubljane prestopiti v Celju. Avtobusni prevozi povezujejo Žalec s slovensko prestolnico cca. 10-krat na dan. Trenutno je večina obiskovalcev odvisna od turističnih avtobusov ali ima svoj prevoz.

S ciljem razvoja turizma bodo sprejeti naslednji ukrepi za izboljšanje transportne infrastrukture in ponudbe v Žalcu:

- nadaljnja ureditev parkirišč za jamo Pekel in atrakcije v Žalcu;
- nadaljnje sodelovanje z Ministrstvom za infrastrukturo za boljšo vključitev krajev Občine Žalec v javni potniški promet na nacionalni ravni;
- ureditev prevoza za turiste med glavnimi turističnimi atrakcijami krajev žalske občine (npr. Hops-on-hops-off bus); pri tem je kolikor je mogoče potrebno koristiti subvencije eko sklada in sklada EU za regionalni razvoj;
- povezovanje z zasebniki, ki ponujajo transportne storitve v Sloveniji (npr. Go Opti in Nomago);
- stimulacija mehke mobilnosti med turisti – boljša informiranost turistov, označitev poti itd.

6.2.2. Namestitve

Občina Žalec ima skupaj deset nastanitvenih obratov s 163 ležišči in 63 sobami oz. enotami. Gre za zelo nizko število glede na velikost občine (zgolj 0,008 na prebivalca – *glej poglavje 1.1*). Hkrati se gradi Hotel A (110 ležišč), v načrtu sta tudi hotel s 50 ležišči v centru mesta in vzpostavitev razpršenega hotela. Pri slednjih se sledi načelom krožnega gospodarstva, tj. uporaba obstoječih objektov in prostorov ter njihovo preoblikovanje v prenočišča za turiste.

Pri načrtovanju namestitvene ponudbe v občini je potrebno vzeti v obzir glavne turistične produkte destinacije Žalec ter segmente turistov, ki jih privabljajo. V ta namen bodo aktivnosti naslednje:

- **Priprava krovnega načrta za širitev hotelske ponudbe:** izbor območij znotraj občine, na katerih se lahko zagotovi zemljišče v lokalni ali državni lasti, ter drugih območij, na katerih bi bili zasebni hoteli smiselno umeščeni v prostor. Sledi identifikacija 3–4 ključnih projektov za razvoj hotelov, pri čemer imajo prioriteto hoteli s 3 ali več zvezdicami. Oblikuje se lahko tudi izvirni slog gradnje s tematiko hmelja in piva.
- **Spodbuditev zasebnih vlaganj v gradnjo hotelov:** za izbrana območja se ustvari privlačne spodbujevalne načrte, kot so dodelitev zemljišč, zagotavljanje ugodnih finančnih shem iz EU sredstev in hitro pridobivanje dovoljenj. Nato bodo oblikovane investicijske promocijske brošure, ki skladno s standardiziranimi praksami vsebujejo strokovni elaborat vsakega projekta v ponudbi; tako predstavljeno gradivo je kakovostno gradivo za investitorje.
- **Širitev kamping in glamping ponudbe:** ustvarjanje novih in inovativnih nastanitev na osamljenih in privlačnih naravnih območjih, ki bo skladno s pravili ohranjale naravo.

- **Spodbuditev turistične dejavnosti na kmetijah** (namestitev, pridelave in prodaje izdelkov in pridelkov, gostinska ponudba) – vloga občine je zlasti pri osveščanju o možnostih financiranja (npr. skozi Program razvoja podeželja), pri promociji in podobnem.
- **Izboljšati administrativni okvir in poslovno okolje za mala turistična podjetja in turistične kmetije.** Potrebno je poenostaviti administrativne postopke, ki lastnikom majhnih hotelov, turističnih kmetij in razvijalcem novih turističnih atrakcij omogočajo hitro in preprosto pridobitev vseh potrebnih dovoljenj za odpiranje oziroma ureditev hotela ali druge ponudbe.
- **Spodbujanje turističnih ponudnikov k pridobivanju okoljskih znakov.** V okviru Zelene Sheme slovenskega turizma se bo v prihodnje razvil sistem za znamčenje ponudnikov; skladno s strategijo je potrebno spodbuditi deležnike k pridobivanju okoljskih znakov.

6.2.3. Razvoj ostale turistične infrastrukture

Ostala turistična infrastruktura zajema vso infrastrukturo, ki omogoča in dopolnjuje kolesarjenje, pohodništvo in ostale aktivnosti v naravi, in tudi vso institucionalno infrastrukturo, ki omogoča razvoj turizma.

Na tem področju so načrtovani naslednji ukrepi:

- **Ureditev in označba kolesarskih in sprehajalnih poti** – načrtovanje ločenih kolesarskih stez, postavitve pitnikov, ureditev postojank in podobno (gledati poglavje 6.1.4 – Aktivna doživetja v naravi);
- **Ureditev dostopnosti do Savinje** (parkirišča, sprehajalne poti, klopi...) in bližnjih rekreacijskih površin;
- **Opredelitev nosilca strateškega razvoja turizma** – gre za dodatnega nosilca ali obstoječega z več odločevalne moči (npr. ZKŠT Žalec). Nosilec je odgovoren za načrt razvoja turizma in njegovo sistematično spremljanje, kar vključuje spremljanje zadovoljstva obiskovalcev in rezidentov s turizmom;
- **Namestitev wi-fi dostopa** na turistično atraktivnih točkah v Občini Žalec s ciljem boljšega informiranja in usmerjanja turistov;
- **Postavitev usmerjevalnih turističnih tabel** do turističnih ponudnikov (predvsem nastanitvenih);
- **Ureditev trajnostne infrastrukture na ravni občine** – ločevanje odpadkov, pitniki, trajnostne označbe ipd.
- **Izgradnja hodnikov za pešce in ureditev kolesarskih stez** do turističnih znamenitosti.

ZELENA hmeljarska in pivovarska
prestonica Slovenije.

GREEN Hops and beer capital of Slovenia.

Izdajatelj: Občina Žalec, Ulica Savinjske čete 5, 3310 Žalec,
Telefon: 03 713 64 65, E-pošta: glavna.pisarna@zalec.si
Oblikovanje: Jakovac Simona s.p., Ponoviče 3a, 1282 Sava
Fotografije: ZKŠT Žalec, Aškerčeva 9a, 3310 Žalec
Naklada: 100 kosov